

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

«19» 01 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми літературознавства:

Зарубіжна література XX – XXI ст.

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.06 Східні мови та літератури (переклад включно)

освітня програма: 035.06.01 Мова і література (китайська)

освітня програма: 035.06.02 Мова і література (японська)

освітній рівень: другий (магістерський)

2020 – 2021

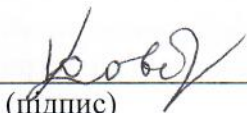
Розробник: Ю.І.Ковбасенко, професор кафедри світової літератури,
кандидат філологічних наук.

Викладач: Ю.І.Ковбасенко, професор кафедри світової літератури,
кандидат філологічних наук.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від 13 лютого 2019 року № 2

Завідувач кафедри

 (проф. Ю.І. Ковбасенко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 14.02 2019 р.

Гарант освітньої програми:

Мова і література (китайська) (Резаненко В.Ф.)

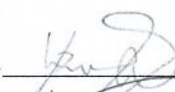
Мова і література (японська) (Резаненко В.Ф.)

Робочу програму перевірено
_____ 2019 р.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи

 (Заяць Л.І.)

Пролонговано:

на 2019/2020 н.р. /Ю.І.Ковбасенко/ «15» 01 2020 р., протокол № 5

на 2020/2021 н.р. /Ю.І.Ковбасенко/ «13» 01 2021 р., протокол № 6

на 20__/20__ н.р. _____ «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__»__ 20__ р., протокол №__

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни
2. Мета та завдання навчальної дисципліни
3. Результати навчання за дисципліною
4. Структура навчальної дисципліни
5. Програма навчальної дисципліни
6. Контроль навчальних досягнень
7. Навчально-методична картка дисципліни
8. Рекомендовані джерела

Основні

Додаткові.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Актуальні проблеми літературознавства	
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	5/150
Курс	5
Семестр	10
Кількість змістових модулів з розподілом	2
Обсяг кредитів	5
Обсяг годин, у тому числі:	150
Аудиторні	40
Модульний контроль	10
Семестровий контроль	30
Самостійна робота	70
Форма семестрового контролю	Іспит
Змістовий модуль «Зарубіжна література ХХ – ХХІ ст.»	
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, у тому числі:	90
Аудиторні	24
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	15
Самостійна робота	45
Форма семестрового контролю	іспит

2.Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «**Актуальні проблеми літературознавства: Зарубіжна література ХХ – ХХІ ст.**» передбачає формування таких компетенцій:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Інструментальна компетенція Володіння індивідуальними прийомами навчання; Застосування філологічних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи; Навички роботи з інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел); Здатність до оперативного мислення на основі логічних аргументів та перевірених фактів; Планування та управління часом..
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК-3	Науково-дослідна компетенція (робити емпіричні дослідження; обмірковувати надійність науково-дослідної праці; розпізнавати типові моделі(приклад); організувати та структурувати дослідження; робити статистичні підрахунки; аналізувати дані дослідження; обговорювати висновки та зміст науково-дослідної праці; презентувати дані

	науково-дослідної праці в усній або письмовій формі.
ФК-5	<p>Мовленнєва професійно орієнтована компетенція:</p> <p>Академічне мовлення. Виступати з презентаціями чи доповідями з питань, пов'язаних з навчанням враховувати аудиторію і мету висловлювання: викласти план-схему висловлювання та логічно структурувати ідеї; користуватись відповідними правилами презентації, мовою жестів; коментувати таблиці, графіки і схеми; користуватись адекватними стратегіями під час дискусій, семінарів та консультацій; орієнтувати аудиторію щодо загальної побудови виступу дотримуватись теми виступу; враховувати різні точки зору; виділяти і розвивати ідею.</p> <p>Академічне письмо. Тлумачити, порівнювати і зіставляти таблиці, графіки та схеми; узагальнювати, перефразовувати й синтезувати ідеї з різних типів текстів (напр., із статей, дослідницьких проєктів); фіксувати й письмово викладати результати досліджень (напр., опитування думки, огляд теми); робити адекватні і придатні для користування конспекти з різноманітних інформаційних джерел; написати звіт (напр., згідно проєкту); враховувати аудиторію та мету висловлювання; стисло викладати зміст тексту, логічно структурувати ідеї; писати вступ/висновки; організовувати текст як послідовність абзаців із заголовками та підзаголовками; користуватись логічними сполучниками для поєднання абзаців в єдиний текст; виправляти роботу.</p> <p>Академічне читання. Визначати тему тексту; розуміти загальний зміст прочитаного тексту; членувати тексти на смислові частини, визначати факти; встановлювати логічні зв'язки між елементами тексту; розуміти різноманітні складні тексти великого обсягу і розкривати імпліцитну інформацію, що міститься в них; виводити судження щодо прочитаного; оцінювати текст; робити інтерпретацію тексту.</p> <p>Академічне аудіювання. Розуміти літературно-розмовне мовлення носія мови в ситуаціях повсякденного спілкування; відокремлювати головну інформацію тексту від другорядної; виділяти експліцитно висловлену головну думку почутого тексту; розуміти імпліцитно висловлену інформацію тексту; виділяти імпліцитно висловлену головну думку почутого тексту..</p>
ФК-6	<p>Літературознавча(глибокі знання та розуміння в галузі літературознавства)</p> <p>Здатність застосовувати у професійній сфері ґрунтовні знання багатой літературної спадщини країн Сходу, безперервного зв'язку новітніх літератур з традицією; вміння застосовувати у професійній сфері ґрунтовні знання з формування і розвитку літературного процесу в країнах Сходу у новітній час у контексті знакових суспільно-політичних подій сучасного глобалізованого світу; уміння використовувати у професійній діяльності знання культурних і мовно-літературних зв'язків України з країнами Сходу.</p>
ФК-7	Літературознавчо (критична)

		Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку світового літературознавства.
--	--	---

3. Результати навчання за дисципліною.

Знання:	ПРН1	основ філології у таких дисциплінах: професійна японська мова, наукова японська мова, історія японської літератури, теорія мовної комунікації, сучасні аспекти лінгвістики, прикладна лінгвістика, лінгвістичні студії, сходознавчі студії, методика викладання перекладу у ВНЗ;
	ПРН3	сучасних підходів до аналізу тексту і дискурсу; вміння аналізувати та продукувати тексти різної стилістичної спрямованості основною іноземною мовою;
	ПРН5	основних тенденцій сучасного вітчизняного і зарубіжного літературознавства;
	ПРН8	антропологічних, семіотичних, герменевтики й інших основ комунікації, використання їх в професійно-педагогічній діяльності.
	ПРН9	знання та розуміння літературознавчих понять, основних етапів розвитку літератури, її суспільної ролі, основних етапів життєвого і творчого шляху письменників, виявляти знання історичних ознак понять народності літератури, художнього образу; основних ознак силабо-тонічної системи віршування.
	ПРН10	Розуміння зарубіжної художньої літератури як культурної та мовної цілісності, мистецтва слова, усвідомлення національної своєрідності літературного процесу.
	ПРН11	Аналіз та інтерпретація творів зарубіжних письменників, визначати жанрово-стилістичні особливості творів мовою оригіналу та суттєві ознаки їх перекладів українською мовою, висловлювати судження щодо зв'язків української та інших літератур.
Навички:	ПРН17	Використовувати закони педагогічної риторики в професійній діяльності;
	ПРН18	Розробка актуальної філологічної теми під науковим керівництвом, редагування наукових матеріалів, реферування наукової літератури, володіння термінологічним апаратом сучасної філологічної і педагогічної науки;

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекції	практичні	Семестровий контроль	Самостійна робота	Підсумк. м. контроль	Семестр. контроль
<i>Змістовий модуль I. Знакові явища світової літератури кінця XX століття</i>									
1	Світова література кінця XX століття: знакові постаті, твори, тенденції			2			-		
2-3	Постмодернізм і романістика Умберто Еко				4		10		

4-5	Прозописьмо Милорада Павича як гіпертекст				4		10	2	
Змістовий модуль II. Провідні тенденції розвитку світової літератури початку XXI століття									
6	Постмодернізм як культурний і літературний феномен			2			-		
7	Творчість сучасних зарубіжних письменників: у пошуках мейнстріму			2			-		
8	Параболічність як атрибут світової літератури XX-XXI ст. Р.Бах				2		10		
9	Параболічність як атрибут світової літератури XX-XXI ст. П.Коельо				2			2	
10	Неоміфологізм і література XX-XXI ст.				2				
11	Література фентезі (Дж.Р.Толкін, Дж.К.Роулінг та ін.).				2				
12	Модель «лабіринт – різьма – Інтернет» в романі Я.Л.Вишневського «Самотність в мережі»				2		15	2	15
Разом за навчальним планом		90	24	6	18		45	6	15

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Знакові явища світової літератури кінця XX століття

Лекція 1. Світова література кінця XX століття: знакові постаті, твори, тенденції (2 год.)

Світова література кінця XX – початку XXI століть: знакові постаті, твори, тенденції. Загальна характеристика світової літератури кінця XX століття: традиції і новаторство. Філософські та літературознавчі явища кінця XX ст. (постструктуралізм, деконструкція, герменевтика) та їхній вплив на літературний процес (на матеріалі конкретних творів). Гостра потреба в нових орієнтирах у світі глобальної непевності, недовіри й сумніву в усіх без винятку цінностях.

Шлях від модернізму й авангардизму до постмодернізму. Перехід від відкритого ідеологічного протистояння до посттоталітарного, «вільного» суспільства: плюси і виклики для художньої літератури.

Взаємовпливи елітарної та масової літератури на культури наприкінці XX – на початку XXI століть (на матеріалі конкретних творів).

Естетика та функції інтертекстуальності в художній літературі кінця XX – початку XXI століть (на матеріалі конкретних творів).

Постмодернізм як типовий прояв еkleктичного духу часу. Спрямування на всеохопність гуманітарного знання. Проблема «розмивання» жанрів, їхня дифузія як один із шляхів розвитку новаторства у художній літературі. Взаємовплив елітарної та масової культури. Найвідоміші митці і тексти.

Витоки постмодернізму. «Структуралістське минуле» постмодернізму й одночасно «послідовна критика» структуралізму. Структуралістська парадигма тексту: семіотична основа, розширення семантики поняття, знакова природа тексту. Постструктуралізм як кошик теорії постмодернізму. Філософські засади в працях Ж. Дерріди, Ж. Батейя, Ж.-Ф. Ліотара, М. Фуко та ін.

Характерні ознаки літератури постмодернізму («гра» з текстом і читачем, інтертекстуальність, іронічність, колажування, «віртуальний історизм», та ін.) та їхнє втілення в конкретних творах. Реалізація можливостей гіпертексту як атрибут літератури

постмодернізму («Гіпертекстові наративи не є породженням комп'ютера. Не вони й породженням ХХ ст. Просто в ХХ ст. реальність і людська свідомість трансформувалися таким чином, що най адекватнішим чином вони описувалися саме за допомогою гіпертексту» М.Візель).

Метафора лабіринту (різоми) як глобальний символ естетики постмодернізму. Образ лабіринту як символ естетики та модель світобудови у літературі постмодернізму (на матеріалі конкретних творів).

Кореляція творчих пошуків письменників кінця ХХ століття з загальними тенденціями розвитку літературознавства й культурології

Ідея деконструкції. Теорія герменевтики як дослідження поетики митця: відображення індивідуальної системи засобів виразності, неповторні стильові особливості, що дозволяє впізнавати текст автора, ідентифікуючи його і виділяючи серед інших.

Сприйняття тексту як знакового комплексу (за логікою постструктуралістів). Провокаційний характер пошуків «істини тексту». Врахування і виявів авторської суб'єктивності й особливостей сприйняття тексту читачем.

Постмодернізм як мистецьке явище кінця ХХ – початку ХХІ ст.: сукупність тенденцій у літературі, філософії та мистецтві кінця ХХ ст. Поняття і концептуальні схеми постмодернізму.

Інтертекстуальність як одна з конститутивних ознак постмодернізму. Риси постмодерністської естетики: відтворення фрагментарності світу і множинності істин, критика раціональних концепцій буття та концепції логічності історичного процесу, руйнація традиційного сюжету, пародійна «гра» з героєм, читачем, чужими текстами, стилізація, компілятивність, ремінісценції, алюзії тощо. Принципові нонселекція та гіперрецептивність як конститутивні ознаки постмодернізму.

Феномен симулякру. Поняття ризоми. Шизоаналіз. Ж. Бодріяр «Символічний обмін і смерть», Ж. Дельоз «Платон і симулякр». Система опозицій Іхаба Хассана. Іронізм як риса постмодернізму. Своєрідність постмодерністської гри.

Найвідоміші представники літератури постмодернізму: Х.Л. Борхес (Аргентина), У. Еко (Італія), М. Павич (Сербія), П. Зюскінд (Німеччина), К. Рансмайр (Австрія), Дж. Фаулз (Велика Британія), М. Кундера (Чехія), Р. Бах (США), П. Коельо (Бразилія) та ін.

Ключові поняття: алюзія, гіперрецептивність, гіпертекст, «нелінійне письмо», інтертекстуальність, компіляція, ремінісценція, іронічність, нонселекція, палімпсест, пародійність, пастиш, постмодернізм (як літературно-мистецьке явище кінця ХХ – початку ХХІ ст.), різом, симулякр.

Практичне заняття 1-2. Постмодернізм і романістика Умберто Еко (4 год)

Практичне заняття 3-4. Прозописьмо Милорада Павича як гіпертекст (4 год)

Змістовий модуль II. Провідні тенденції розвитку світової літератури початку ХХІ століття

Лекція 2. Постмодернізм як культурний і літературний феномен (2 год.)

Нові тенденції в літературі на межі ХХ–ХХІ століть: пошук експресивних засобів виразності з метою створення своєрідного індивідуального авторського стилю. Збереження гуманізму змісту в межах незвичних формоутворень художніх творів початку ХХІ століття.

Посилена увагу до мотиву самотності, смерті (самогубства), плачу (сліз), мотив сприйняття радості буття через хаос буття, мотив хаосу і випадковостей щодо всього у світі ХХІ ст. Нові функції зазначених мотивів у літературі нового століття.

Створення іміджу «культового письменника». Творчість сучасного польського митця, двічі доктора наук, який займається молекулярною біологією, Януша Леона Вишневського. Дебют у літературі романом «Самотність у Мережі» («Samotność w Sieci» (2003). Самотність як риса характеру людини, внутрішня сутність, навіть потреба замикатися в собі, не дозволяючи світові втручатися в особисте життя.

Створення нових художніх форм, актуальність проблематики, зменшення постмодерних тенденцій в інтелектуальних творах початку століття.

«Від Інтернету до Гуттенберга»: боротьба новітньої художньої літератури за читача. Стосунки класичної літератури і масової культури (екранізації, комп'ютерні технології, «сандвіч-культура», «фанфікшн» та ін.): сучасний стан і прогнози.

Роль і значення образу-символу Інтернету як всесвітньої Мережі як явища сучасного мобільного світу. Інтернет як величезне досягнення цивілізації і водночас руйнування будь-якої об'єктивності, як світ хаосу. Інтернет як «новий» (усесвітній) лабіринт та ілюзія керування світом. Інтерпретація реального процесу комунікації у віртуальному світі. Опозиція «реальний-віртуальний» щодо ситуацій та образів літературних творів. Створення ефекту умовності ситуації, імітації життя.

Ключові поняття: «каноборство» (в художній літературі), «модний» роман, елітарна культура, канон літературний, класична література, культовий письменник; парабола (в художній літературі).

Лекція 3. Творчість сучасних зарубіжних письменників у пошуках мейнстріму

Виникнення «великого галасу» (позитивного і негативного) навколо сучасних творів (наприклад, «Код да Вінчі» Д. Брауна). Особливості «модного» роману. Художня та релігійна символіка. Звернення до історичного матеріалу як засіб осягнення проблем сучасності. Синтез жанрів, концепція світу і концепція особистості в прозових творах початку ХХІ ст.

Дешифруюча функція нових творів: відверте кепкування над сприйняттям духовних і художніх традицій, пародійний характер твору. Відверте зниження «високої» проблематики і зведення її до форми популярного «бестселера».

Поява творів глибоко психологічних і змістовно насичених. Поява нового інтелектуального стилю в творах письменників початку ХХІ ст. Творчість видатних науковців як спроба написати «справжню» книжку і бути вислуханим і почутим.

Література:

1. Астаф'єв О. Міжтекстове поле постмодернізму: теорія й історія // Філолог. семінари: Типи худож. творчості в епоху постмодернізму: реальність чи віртуальність? – К., 2002. – Вип. 5. – С. 74–80.
2. Зарубежная литература XX в.: Учебн. для вузов / Л. Г. Андреев, А. В. Карельский, Н. С. Павлова и др.; Под ред. Л. Г. Андреева. 2-е изд., испр. и доп. – М.: Высш. шк., 2004. – 559 с.
3. Ігнатенко М. Постмодерний Homo ludens // Слово і час. – 2002. – № 6. – С. 16–21.
4. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. : навч. посіб. / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 496 с.
5. Коваль М. Постмодерністська гра в літературу, відмова від традиції чи її нова інтерпретація (на матеріалі сучасної літератури та критики США) // Молода нація: Альманах. – К.: Смолоскип, 1999. – Вип. 13. – С. 183–192.
6. Ковбасенко Ю. І. Архіпелаг «Павич», острів «Дамаскин» // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури. - 2002. – № 4. – С. 80-126.

7. Ковбасенко Ю. І. Література постмодерну: по той бік різних боків // Заруб. л-ра в шк. Укр. – 2002. – № 5. – с. 2 – 12.
8. Козюра О. В. Феномен постмодернізму: спроба визначення естетичної функції // Заруб. л-ра в шк. Укр. – 2005. – № 6. – С.18 – 20.
9. Пахаренко Н. Світоглядно-естетичні грані постмодернізму // Укр. мова та літ. – 2005. – № 15. – С.9 – 13.
10. Семків Р. Іронічна структура : типи іронії в художній літературі / Ростислав Семків. – К. : Вид. Дім «КМ Академія», 2004. – 135 с.
11. Сокол Л. Гіпертекст і постмодерністський роман // Слово і час. – 2002. – № 11. – С.76 – 80.

Практичне заняття 5. Параболічність як атрибут світової літератури ХХ-ХХІ ст.
Р.Бах

Практичне заняття 6. Параболічність як атрибут світової літератури ХХ-ХХІ ст.
П.Коельо

Практичне заняття 7. Неоміфологізм і література ХХ-ХХІ ст.

Практичне заняття 8. Література фентезі (Дж.Р.Толкін, Дж.К.Роулінг та ін.).

Практичне заняття 9. Модель «лабіринт – різьма – Інтернет» в романі Я.Л.Вишневецького «Самотність в мережі»

6.Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	К-ть одиниць	Макс. к-ть балів
1.	Відвідування лекцій	1	3	3
2.	Відвідування практичних занять	1	9	9
3.	Робота на практичному занятті	10	9	90
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	10	2	20
5.	Модульна контрольна робота	25	3	75
Разом				197
Максимальна кількість балів 197				
Розрахунок коефіцієнта 3, 02				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Модуль 1

Світова література на межі ХХ–ХХІ століть: традиції і новації. Філософське та літературознавче підгрунття літератури кінця ХХ ст. (постструктуралізм, деконструкція, герменевтика)

Науковий і інтерпретаційний розвиток літературознавства кінця ХХ століття. Концепція про стиль кожного окремого художнього твору В. Виноградова; ставлення до твору як до суми прийомів, які проявляються на рівні форми і змісту одночасно (у працях представників організації ОПОЯЗ: Ю. Тинянов, В. Шкловський та інші); теорія про діалогічність мислення і мовлення М. Бахтіна; літературознавча теорія художнього стилю О. Лосева; концепція щодо своєрідності й культурологічної цілісності національних стилів як літературного контексту епохи і культури (Л. Кормич, В. Багацький, Н. Науменко); теорія структуралістського аналізу художнього тексту.

Філософська теорія герменевтики як мистецтво інтерпретації, мистецтво тлумачення тексту. «Віртуальне» спілкування між автором і тлумачем, діалогічність як принцип гуманітарного знання (Ф. Шлейєрмахер). Положення герменевтичного структуралізму: художній твір як «текст», сприйняття мистецтва як символічної діяльності (від тлумачення текстів до тлумачення людського буття).

Модуль 2

Постмодернізм як культурний та естетичний феномен, як інтернаціональний «менталітет»

Можливі тлумачення постмодернізму як явища кінця ХХ – початку ХХІ століття. Тенденції і новації у мистецтві постмодернізму: історичний, культурологічний, соціальний, психологічний тощо аспекти.

Онтологічний, гносеологічний, естетичний рівні прояву постмодернізму в кінці ХХ–початку ХХІ ст.

Пошук нових засобів зображення в літературі постмодернізму: формування читацької зацікавленості твором тощо. «Боротьба за читача» засобами постмодерного мистецтва.

Особливості поетики постмодернізму. Загальні особливості постмодерністських творів. Особливості постмодерного героя в літературі кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Неоміфологізм і містичність мистецтва межі ХХ–ХХІ століть. Лабіринт як один з ключових образів літератури ХХ століття. Походження і призначення образу (мотиву) лабіринту в світовій культурі.

Використання в постмодерних творах міфологічних мотивів і образів, міфопоетичних прийомів. Створення власної «моделі світу» в постмодерних творах межі ХХ–ХХІ століть. Функції обряду ініціації в контексті розкриття ролі і значення образу (мотиву) лабіринту.

Особливості дослідження поетики митця у працях М. Бахтіна «Питання літератури та естетики» (стилістична своєрідність жанру роману, стилістичне значення різноманітних «позицій» автора у творі, важливість «відхилення» від стилістичної норми в якийсь момент розвитку певного жанру тощо). Діалогічність мислення, мовлення як такого, а загалом і системи художнього твору.

Дослідження проблеми поетичного стилю митця в працях Д. Наливайка («Мистецтво: напрями, течії, стилі»). Спроба виділити закономірності розвитку літератури і мистецтва, що проявляються на кожному етапі появи і динаміки певного напрямку, а також виокремлення загальних стилів (канонічного, конвенційного) тощо.

Вплив праць українського науковця Д. Затонського на розвиток дослідження особливостей напрямів модернізму, постмодернізму. Книга “Модернізм і постмодернізм...” Теза Д. Затонського: «Мистецтво об’єднує "всі сторони людського буття: від тембру голосу до вміння розмірковувати, від манери рухатися до рухів душі" (*стиль письменника* включає в себе інформацію про епоху, світоглядні позиції автора, навіть індивідуальну манеру рухатися, думати, висловлювати свою своєрідність, що й є складовими “*руху душі*” (В. Маранцман). Праця О. Лосєва “Проблема художнього стилю”.

Положення західних досліджень у сфері гуманітарних наук: поворот до символічних структур мови. Зв’язок проблем структури тексту із проблемами художньої творчості, психології творчості, культурології тощо. Слово. Текст як першооснова духовного і творчого розвитку особистості. Відсутність остаточно визначених категорій, станів, положень, сприйняття тексту як певного знакового комплексу (за логікою структуралістів і постструктуралістів).

Орієнтовна тематика самостійних досліджень з навчальної дисципліни «Світова література ХХ-ХХІ ст.»

1. Девід Лодж як письменник, викладач і науковець

2. Життя і творчість М. Павича (П. Зюскінда, Дж. Фаулза, П. Коельо, Г. Гессе, Р. Баха, Х. Кортасара, Д. Брауна, Ф. Бегбеде, Я.Л. Вишневського, Ф. Саган – за вибором студента).
3. Загадки і тасмниці роману Д. Брауна «Код да Вінчі» та ін.
4. Іронія і сатира у романі В.Пелевіна «Generation П»
5. Композиційно-змістові особливості роману П. Зюскінда «Парфуми».
6. Концепція другого народження в творі «Чайка Джонатан Лівінгстон» Р. Баха.
7. Масова література початку ХХІ століття: популярні жанри, теми, проблеми, образи і символи
8. Повісті «Голубка» і «Історія пана Зоммера» П. Зюскінда як зображення духовної ізоляції сучасної особистості.
9. Поетика постмодернізму в романі «Безсмертя» М. Кундери.
10. Поетика постмодернізму в романі «Вероніка вирішує померти» П. Коельо
11. Поетика постмодернізму в романі «Диявол і синьйорита Прим» П. Коельо.
12. Поетика постмодернізму в романі «Коханка французького лейтенанта» Дж. Фаулза.
13. Поетика постмодернізму в романі М. Леві «Усе, що не було сказано».
14. Поетика постмодернізму в романі П. Коельо «Алхімік».
15. Поетика постмодернізму в романі Ф. Саган «І переповнилася чаша».
16. Поетика постмодернізму в романі Ф. Саган «Сторінки мого життя».
17. Поетика постмодернізму в творах М. Павича.
18. Поетика постмодернізму в творі А. Гавальди «Мені б хотілося, щоб мене хто-небудь де-небудь чекав».
19. Поетика постмодернізму в творі Я.Л. Вишневського «188 днів і ночей».
20. Постмодерний код у романі Я.Л. Вишневського «Самотність у Мережі».
21. Постмодерний код у творі «Ілюзії» Р. Баха.
22. Постмодерний код у творі Дж. Фаулза «Колекціонер».
23. Постмодерний код у творі У. Еко «Ім'я троянди».
24. Постмодерний код у творі Ф. Бегбеде «1, 499 €».
25. Постмодерний код у творі Я.Л. Вишневського «Бікіні».
26. Риси постмодернізму в романі Е. Лімонова «Це я – Едінка»
27. Роман Стіга Ларссона «Дівчина з тату дракона» як заклик до боротьби з расизмом та екстремізмом.
28. Російські поети-постмодерністи: єдність іронії, гумору та сатири
29. Твір «Маг» Дж. Фаулза як англійський екзистенційний роман кінця ХХ століття.
30. Тема насильства і жорстокості у романі «Дівчина з тату дракона» (2005) шведського письменника Стіга Ларссона
31. Теоретики постмодернізму (Р. Барт, Д. Дерріда, М.Фуко, У. Еко, І. Хасан, Д. Фоккема, Ж.-Ф. Ліотар)
32. Фентезі як явище літературного процесу кінця ХХ початку ХХІ ст.
33. Філософський підтекст роману В.Пелевіна «Generation П»
34. Харукі Мураками
35. Цирк як метафора та прийом карнавалізації у романі Венко Андоновскі «Пуп землі».

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ п/п	Критерії	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Визначення наукового поняття, яке досліджується	1 бал
2.	Добір достатньої кількості цитат та дотримання правил їх оформлення	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту художніх творів. Виклад цитат у логічній послідовності.	4 бали

4.	Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова, про закони побудови художнього твору, літературні стилі.	2 бали
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (назва, план, основна частина, висновки, список використаних джерел)	2 бали
Разом		10 балів

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться за допомогою контрольної роботи, що складається з тестування і розгорнутих відповідей на запитання. Максимальна оцінка 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до робочого навчального плану у вигляді вирахування максимальної суми балів в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою, та письмового іспиту. Під час встановлення суми балів враховується засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з 3 кредитних модулів і оцінюється на підставі РСО за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, робіт на практичних заняттях тощо) протягом семестру (див. 6.1). Відповідь за білетами для письмового іспиту оцінюється за критеріями.

Критерії оцінювання семестрового контролю

№ п/п	Критерії	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Формулювання основних тез, що розкривають сутність питання	10 балів
2.	Добір достатньої кількості аргументів для підтвердження тези	10 балів
3.	Критичний аналіз суті та змісту художніх творів. Виклад цитат у логічній послідовності.	10 балів
4.	Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова, про закони побудови художнього твору, літературні стилі.	5 балів
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (назва, план, основна частина, висновки)	5 балів
Разом		40 балів

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Світова література кінця XX – початку XXI століть: знакові постаті, твори, тенденції
2. Філософські та літературознавчі явища кінця XX ст. (постструктуралізм, деконструкція, герменевтика) та їхній вплив на літературний процес (на матеріалі конкретних творів).
3. Взаємовпливи елітарної та масової літератури на культури наприкінці XX – на початку XXI століть (на матеріалі конкретних творів).
4. Естетика та функції інтертекстуальності в художній літературі кінця XX – початку XXI століть (на матеріалі конкретних творів).

5. Характерні ознаки літератури постмодернізму («гра» з текстом і читачем, інтертекстуальність, іронічність, колажування, «віртуальний історизм», реалізація можливостей гіпертексту та ін.) та їхнє втілення в конкретних творах.
6. Образ лабіринту як символ естетики та модель світобудови у літературі постмодернізму (на матеріалі конкретних творів).
7. Неоміфологізм і художня література кінця XX – початку XXI століть (на матеріалі конкретних творів).
8. «Лабіринт» – «різома» – «Інтернет» як текстотворчі моделі літератури постмодернізму (на матеріалі конкретних творів).
9. Інтертекстуальність та інтелектуалізм новелістики Х.-Л. Борхеса (на матеріалі новели «Дім Астеріона» або ін.).
10. Руйнація традиційного сюжету, пародійна «гра» з героєм, читачем, чужими текстами в творах постмодерністів.
11. Збереження гуманізму змісту в межах незвичних формоутворень художніх текстів кінця XX – початку XXI століття (на м-лі творів М. Павича або ін.).
12. Роль і значення образу-символу Інтернету у творах митців кінця XX – початку XXI століття (на матеріалі роману Я. Л. Вишневецького «Самотність у Мережі» або ін. творів).
13. Функції інтертекстуальності у повісті П. Зюскінда «Запахи. Історія одного вбивці».
14. Специфіка застосування прийому «гри» та багаторівнева організація тексту в романі Дж. Фаулза «Маг».
15. Поліваріативність філософсько-естетичних інтерпретацій твору П. Коельо «Алхімік».
16. Особливості інтерпретації авторської концепції в повісті-притчі Р. Баха «Чайка Джонатан Лівінгстон».
17. Ідейно-естетичні функції інтертексту в романі У. Еко «Ім'я троянди».
18. «Магічний реалізм» і творчість Г. Гарсія Маркеса (на матеріалі роману «Сто років самотності» або інших творів).
19. Твір літератури постмодернізму як гіпертекст (на матеріалі творів М.Павича «Дамаскин», «Скляний равлик» або ін.)
20. Причини, хід і результати «міксування» жанрів і стилів світової літератури у творах Д.Брауна, У.Еко, П.Зюскінда або ін. письменників.
21. Іронічність («чорний гумор») як атрибут літератури постмодернізму (на матеріалі роману К.Кізі «Політ над гніздом зозулі».
22. Інакомовлення та параболічність як атрибут світової літератури кінця XX – початку XXI століття (на м-лі творів М.Павича, Р.Баха, Дж. Барнса або ін.).
23. Провідні риси постмодерн. естетики та їхнє втілення у епічних творах.
24. Провідні риси постмодерністської естетики та їхнє втілення у ліричних творах (на м-лі текстів В.Шимборської, Й.Бродського, Д.Пригова та ін.).
25. Провідні риси постмодерністської естетики та їхнє втілення у драматичних творах (на матеріалі текстів Т.Стоппарда або ін.).
26. Фентезі як явище сучасної літератури та культури: характерні риси та секрети популярності (Дж. Р. Толкін, Дж. К. Роулінг та ін.).
27. Проблема літературного канону та «каноноборства» і її вплив на сучасний літературний процес (постколоніальна критика, гендерні студії та ін.).
28. Стосунки класичної літератури і масової культури (екранізації, комп'ютерні технології, «сандвіч-культура», «фанфікшн» та ін.): сучасний стан і прогнози.
29. Зарубіжна і українська література кінця XX – початку XXI століття.
30. «Мейнстрими» художньо-естетичної ситуації та літератури кінця XX – початку XXI століть: у пошуках нового та втраченого.

6.6 Порядок переведення рейтингових показників успішності у оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за сто-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Актуальні проблеми літературознавства:
Зарубіжна література ХХ – ХХІ ст.»

для денної форми навчання

90 год: 6 год лекцій, 18 год практичних занять, 6 год мк, 45 год самостійна робота

Змістовий модуль І		Змістовий модуль ІІ		
Знакові явища світової літератури кінця ХХ століття		Провідні тенденції розвитку світової літератури початку ХХІ століття		
Кількість балів за семестр	197 балів			
Лекції	1		2	
Теми лекцій	Світова література кінця ХХ століття: знакові постаті, твори, тенденції (1 бал)		Творчість сучасних зарубіжних письменників: у пошуках мейнстріму (1 бал)	
Теми практичних занять	Постмодернізм і роман Умберто Еко «Ім'я троянди» (1+10 балів)	Постмодернізм і роман Умберто Еко «Маятник Фуко» (1+10 балів)	Прозописьмо Милорада Павича як гіпертекст (1+10 балів)	Милорад Павич. Хозарський словник (1+10 балів)
		Параболічність у творі Р.Баха «Чайка Джонатан Лівінгстон» (1+10 балів)	Параболічність в романі П.Коельо «Алхімік» (1+10 балів)	Неоміфологізм і література ХХ-ХХІ ст. (1+10 балів)
				Література фантази (Дж.Р.Толкін, Дж.К.Роулінг та ін.) (1+10 балів)
				Модель «лабиринт – різьма – Інтернет» в романі Я.Л.Вишневського «Самість в мережі» (1+10 балів)
Самостійна робота	Самостійна робота – 10 балів			
Види поточного контролю	МКР- 25 балів		МКР - 25 балів	
Підсумковий контроль	197 балів, коеф. 3, 02 іспит			

8.Рекомендовані джерела

Основні:

1. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / Пер. з англ. під загальною редакцією Р. Семківа / Гаролд Блум — К.: Факт, 2007. — 720 с. — (Сер. «Висока полиця»)
2. Затонский Д. Модернизм и постмодернизм: Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств: От сочинений Умберто Эко до пророка Екклесиастра / Д.В.Затонский. — Харьков: Фолио; М.: ООО «Издательство АСТ», 2000. — 255 с.
3. Ильин И. Постструктурализм, деконструктивизм, постмодернизм / И. Ильин. — М., 2006. — 256 с.
4. Ковбасенко Ю. І. Література постмодернізму: по той бік різних боків // Зарубіжна л-ра в шк. України, 2002. — № 5. — С. 2 — 12.
5. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна / Жан-Франсуа Лиотар ; [пер. с франц. Н. А. Шматко]. — М. : Институт экспериментальной социологии, СПб. : Алетейя, 2008. — 160 с.
6. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма / Надежда Маньковская. — СПб.: Алетейя, 2000. — 334 с.
7. ЕНК «Зарубіжна література ХХ-ХХ ст.» <http://e-learning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=2233>

Додаткові:

8. Бахтин М. Вопросы литературы и эстетики. — М.: Художественная литература, 1975. — 502 с.
9. Бондарева О.Є. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання. Монографія. — К.: Четверта хвиля, 2006. — 512 с.
10. Боров Ю. Эстетика. Теория литературы: Энциклопедический словарь терминов / Ю.Б. Боров. — М.: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ», 2003. — 575, [1] с.
11. Денисова Т. Н. Феномен постмодернізму: Контури й орієнтири / Тамара Денисова // Слово і час. — 1995. — № 2. — С. 18–27.
12. Енциклопедія постмодернізму / [ред. Ч. Е. Вінквіст, В. Е. Тейлор; пер. з англ. Віктор Шовкун]. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. — 503 с.
13. Ковбасенко Ю. І. Антична література : навчальний посібник. — Вид. 4-ге, перероб. і доповн. / Юрій Іванович Ковбасенко: — К.: КУБГ, 2015. — 256 с.
14. Ковбасенко Ю. І. «Сини вічності і слави» : мотив “*exegi monumentum*” у творчості В. Шекспіра та його наступників / Юрій Іванович Ковбасенко // Ренесансні студії / гол. ред. Торкут Н. М. — Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2016. — Вип. 25-26. — С. 188-201
15. Ковбасенко Ю. Архіпелаг “Павич”, острів “Дамаскин” // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури, 2002. — № 4. — С. 80-126.
16. Мегела І. Ейдоси літературознавчого дискурсу : монографія / Іван Петрович Мегела. — К.: Либідь, 2016. — 408 с.
17. Сокол Л. Гіпертекст і постмодерністський роман // Слово і час. — 2002. — № 11. — С. 76-80.
18. Hassan I. The Dismemberment of Orpheus. — Madison, Wis: The Univ. of Wisconsin Press, 1982. — xv, 315 p.
19. Jenks C. Death of Modern Architecture / Charles Jenks // From Modernism to Postmodernism : [An Anthology / ed. by Lawrence E. Cahoon]. — Malden, Mass: Oxford : Blackwell Publishing, 2003. — P. 457-464.
20. Kubler G. The Shape of Time. Remarks on the History of Things.— New Haven, 1962.